

ballesta' > 'mosquet', del qual són també manlleus el cast. *mosquete* [1535, DECH IV, 160a13-16] i el francès *mousquet* [1581, RFgn. xxxii, 108]; *mosqueta*; *mosquetada* [1612]; *mosqueter* [1640, AlcM]; *mosqueteria* [1637] i tots tres Lacav.; *mosquetó* (naveg., BDC XII, 49; transport, BDC XXII, 167).

Mosquit [fi S. xiv, Corbatxo, BDLc XVII, 75]; «la 3.ª plaga fo *mosquits*», «les aranyes tenen sa tela, e si ve hun *mosquit* o *mosqua*, de fet és pres, mas si ve un ocell gran, trenca-u tot: axí, si algun pobre *mosquitó* hi cau, prenen-lo-y», StVicentF (*Serm.* I, 203.3; *Quar.*, 287.82); el dicc. de Nebrissa en cita quatre espècies (*mosquit* de mules etc.; *pebello de mosquits*); «pusses ---, chinches --- *mosquits* o rantells: *cullex* ---», OPou (*TbPu.*, 232). Mot format segons el model de *cabra/cabrit*, comú amb el cast. [c. 1400] i port. [a. 1600], que des d'aquestes llengües passà manllevat a algun parlar gc. (Rohlf, *Le Gascom*, p. 154), així com al fr. *moustique* [1654, < *mousquite* 1611] i angl. *mosquito* [1538]; d'ús general a tot el domini cat.: des de la punta NO. (Barravés, BDC VI, 30; Vall Ferrera, 1932) fins a l'extrem Sud, si bé en val. (Palmar, 1962), junt amb *moskit*, més aviat se sent *moškit* (Elx, 1963; *moškitos* només a l'últim poble, Guardamar, 1963). *Mosquitada*; *mosquitalla*; *mosquitam*; *mosquitejar*; *mosquiter*; *mosquitera* [Belv.]; *mosquitets*.

Amoscar-se [Lab. 1840]; *amoscament*; *amosca*; *amoscat*. En lloc d'això en part *emmoscat* val. («em dóna tanta tabarra / que me té un poc *emmoscat* / ---»), versos d'un poeta popular a Alfàs, Marina (1963). *Mosquejar* [«muscas abigo», Busa-N. D-II-6], *-jar-se*; *mosqueig*, *mosquejada*, *mosquejador* [«muscarum abactor», Busa-N.]. *Remosquejar*, *-[ja]t*, addició de Fontserè al seu DOrt.; DfA.

CPT.: *Moscamorta*.

Moscat, *moscatell* (vi, raïm), V. *mesc Moscle*, V. *muscle Moscó*, *moscoló*, *moscós*, *moscot*, V. *mosca Moscou* (LleuresC, 58), a «la gent» (AlcM) no vaig sentir mai *Moscu*, fins després de 1940, que alguns s'han posat a imitar el castellà

Mosoia, 'replega, racó de diners' (Gósol, DAg.; Moll, AORBB III, 27), del fr. ant. i dial. *musjoe* (*mi-joe*, *migot*), d'origen pre-romà (REW, 5776); d'això, si bé contaminat per *bossa*: Benasc *bosolla* 'bragueta' (Ferraz).

Mosollut, incorrecte per *mossollut*, *molsellut*, V. *molsa Mosquea*, gallicisme ben superflu en lloc del correcte *mesquita Mosqueig*, *mosquejada*, *mosquejador*, *mosquejar*, *mosquejat*, *mosquer*, *mosquera*, *mosqueral*, *mosquereta*, *mosqueria*, V. *mosca Mosquera*, V. *mesc Mosqueroles*, V. *mosca Mosquet*, V. *mesc i mosca Mosqueta*, V. *mesc i mosca Mosqueta*, *mosqueter*, *mosqueteria*, *mosquetó*, *mosquim*, *mosquisser*, *mosquit*, *mosquitada*, *-talla*, *-tam*, *mosquitejar*, *mosquiter*, *-era*, *mosquitets*, V. *mosca Mossa*, V. *mosso* i *mos* (MORDRE) *Mossada*, *mossadungla*,

V. *mos* (MORDRE) *Mossal*, V. *mordre Mossalla*, *mossam*, V. *mosso Mossan*, V. *senyor Mossàrab*, no de *mostarabí* (AlcM), sinó *mustàrab Mossard*, *mossardalla*, *mossardàs*, *mossardó*, *-ardó*, *mossassa*, V. *mosso Mossat*, V. *mos* (MORDRE) *Mossatge*, V. *mosso Mossec*, *mossega*, *mossegada*, *mossegador*, *mossegadura*, *mossegaire*, *mossegar*, *mossegós*, V. *mos* (MORDRE) *Mossequello*, V. *muricec Mosseguera*, V. *mordre Mossejar*, V. *mosso Mossel*, V. *senyor Mossellut*, V. *molsa Mossèn*, *mossen*, *mossenyer*, *mossenyer*, V. *senyor Mosset*, V. *mordre Mosset*, *-eta*, *mossetada*, *mossetàs*, *mosscot*, V. *mosso Mos-sigar*, V. *mordre Mossiguello*, V. *muricec Mossi-lot*, V. *mosso*

MOSSO, del cast. *mozo*, mot peculiar a aquesta llengua i al gallego-portuguès, d'origen incert; és probable que, igual que *muchacho*, significués primitivament 'pelat, rapat', pel costum de portar les criatures en aquesta forma, com sigui que el mot va designar primerament els infants, i després s'estengué a gent adulta; i per tant deu pertànyer a la família del basc *motz* 'motxo, rapat', gall. *esmozar* 'escapçar un arbre', fr. *mousse* 'escornat', 'esmusat', it. *mozzo* 'esmotxat', 'sense punta', mot de creació expressiva. □ 1.ª doc.: el femení *moça* 988, en el sobrenom de dona *Bonamoça* (en grafia llatinitzada *Bonamocia*).

«Uxor mea, Origelle, que vocant *Bonamocia*» en dos docs. de 988 (*Cart.* de Sant Cugat I, p. 188, i el doc. anterior). Ja en aquell temps venien a servir a Catalunya moltes xicotes i donzelles aragoneses (i fins de més a Ponent, i sovint hi trobaven marit), cosa que explica l'antiga penetració del mot en català, i la seva consolidació, car això també s'esdevenia amb nois i homes joves. *Mo<s>* sa *aguadera* figura en el cap. 948 del *Terç* d'Eiximenis. A causa d'aquest caràcter servil, de vegades prenia un sentit de qualificatiu despectiu, com en el parer que dóna una desvergonyida: «aquelles donas que --- saben manera trobar de ésser tantes veguadas e ab tants hòmens com lur apetit concupis-sibla raquer, són dignes de ésser apellades sàvias, e totes les altres, *mosas* e pegues», *Corbatxo* (BDLC XVII, 99). No sempre, perquè StVicentF ho aplica a la santa virginal: «com se pot fer que Déus, lo qual cel e terra no poden tenir, que-l tingué ventre de una *moça*» (*Serm.* II, 227.20).

Tanmateix el que quedà en el comú ús antic fou el sentit de 'criada, serventa': «aquella nit / l'espitalera, / falsa roncera, / ella y sa *mossa*, / percint e bossa, / fins al cotó / del meu gipó / m'escorcollaren»; «Sarra --- / qui requirí / Abram tocar / la *mossa* Agar», «Na Sarrahi / ¿no requerí / fer emprenyar / sa *moça* Agar / dejús sa falda?», JRoig (*Spill*, 927, 15342, 8724) i potsers també en: «Bé lo joc juguen / de passa-passa: / de carabaça / ne fan castella, / del cel, paella, / e del hom, *moça*; / o dian goça / és qui-s menja / ---» (id., 5503); «DEL APARTAMENT DE DONES --: passejar lo chíc: gestare puerum ambulando; la *moça* qui-l passeja».

El masculí no es troba fins més tard i no tan densa-